

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ฐานะการเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของผู้ดำรงตำแหน่งผู้แทนการค้าไทย

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้มีหนังสือที่ นร ๐๔๐๑.๒/๙๓๘ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ตามที่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยวินิจฉัยเกี่ยวกับ “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ตามบันทึก เรื่อง การดำรงตำแหน่งทางการเมืองของกรรมการและผู้บริหารรัฐวิสาหกิจ (เรื่องเสร็จที่ ๔๘๑/๒๕๓๕) ว่า หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่อำนาจการบริหารประเทศหรือควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และบรรดาผู้ที่รับผิดชอบงานด้านการเมืองทั้งหมด โดยงานการเมืองนั้นจะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายเพื่อให้ฝ่ายปกครองที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานประจำรับไปบริหารให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดนั้น

เนื่องด้วยข้อ ๔ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยผู้แทนการค้าไทย พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งผู้แทนการค้าไทยจำนวนไม่เกิน ๕ คน ทำหน้าที่เป็นผู้แทนพิเศษของนายกรัฐมนตรีในการเจรจากับต่างประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศ ในด้านการค้าและการลงทุน เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่นายกรัฐมนตรี และอื่นๆ ตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีจึงขอหารือว่าผู้ดำรงตำแหน่งผู้แทนการค้าไทยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี) และผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (สำนักงานปลัดกระทรวง) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ภายหลังจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีมีหนังสือขอหารือมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้มีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยผู้แทนการค้าไทย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติมความในข้อ ๔^๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยผู้แทนการค้าไทย พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยกำหนดให้ในการดำเนินนโยบายด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ นายกรัฐมนตรีอาจอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๑ (๖)^๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ แต่งตั้ง

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๔๐๑/๐๗๖๑ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๑ข้อ ๔ ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งผู้แทนการค้าไทยจำนวนไม่เกิน ๕ คน โดยให้แต่งตั้งคนหนึ่งเป็นประธานผู้แทนการค้าไทยทำหน้าที่ประสานการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนการค้าไทย

^๒มาตรา ๑๑ นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีเพื่อทำหน้าที่ผู้แทนการค้าไทย จำนวนไม่เกิน ๕ คน โดยให้แต่งตั้งคนหนึ่งเป็นประธานผู้แทนการค้าไทยทำหน้าที่ประสานการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนการค้าไทย^๓

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ดำรงตำแหน่งใดเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) ได้เคยวินิจฉัยไว้ในบันทึก เรื่อง การดำรงตำแหน่งทางการเมืองของกรรมการและผู้บริหารรัฐวิสาหกิจ^๔ ว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่อำนาจการบริหารประเทศหรือควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และบรรดาผู้ที่รับผิดชอบงานด้านการเมืองทั้งหมด โดยงานการเมืองนั้นจะเป็นงานที่เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายเพื่อให้ฝ่ายปกครองที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานประจำไปบริหารให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนด ซึ่งมีความหมายกว้างกว่าคำว่า “ข้าราชการการเมือง” ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น คำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” จึงหมายถึง คณะรัฐมนตรีสมาชิกสภา และผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกันที่มีอำนาจหน้าที่ในการอำนาจการบริหารประเทศหรือควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และหากพิจารณาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยผู้แทนการค้าไทย พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้แทนการค้าไทยไว้ในข้อ ๕ (๑) ถึง (๗)^๕ ซึ่งมีสาระสำคัญ ได้แก่ การเป็นผู้แทนพิเศษของนายกรัฐมนตรีในการเจรจากับต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ และช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีตามที่ได้รับมอบหมาย จะเห็นได้ว่าอำนาจหน้าที่ของผู้แทนการค้าไทยมีลักษณะเป็นงานทางการเมือง คือการอำนาจการบริหารประเทศหรือการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินในเชิงนโยบาย ดังนั้น ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้แทนการค้าไทยจึงอยู่ในความหมาย

(๖) แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษา หรือคณะที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรี หรือเป็นคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติราชการใด ๆ และกำหนดอัตราเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทนให้แก่ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้ง

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓ข้อ ๔ ในการดำเนินนโยบายด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ นายกรัฐมนตรีอาจอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๑ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีเพื่อทำหน้าที่ผู้แทนการค้าไทย จำนวนไม่เกิน ๕ คน โดยให้แต่งตั้งคนหนึ่งเป็นประธานผู้แทนการค้าไทยทำหน้าที่ประสานการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนการค้าไทย

^๔บันทึก เรื่อง การดำรงตำแหน่งทางการเมืองของกรรมการและผู้บริหารรัฐวิสาหกิจ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๖๐๑/๙๐๒ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๓๕ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เรื่องเสร็จที่ ๔๘๑/๒๕๓๕)

^๕ข้อ ๕ ให้ผู้แทนการค้าไทยมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) เป็นผู้แทนพิเศษของนายกรัฐมนตรีในการเจรจากับต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศในด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ รวมทั้งเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายยุทธศาสตร์ ทำหน้าที่ของรัฐบาลและคณะกรรมการนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ตามประเด็นที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย แล้วรายงานต่อนายกรัฐมนตรี

ของคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ตามที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) ได้เคยวินิจฉัยไว้^๖

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จਾਲะ
(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กรกฎาคม ๒๕๕๒

(๒) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่นายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ และเศรษฐกิจระหว่างประเทศ รวมทั้งผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินการดังกล่าวหรือผลกระทบด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศจากการดำเนินนโยบายด้านอื่น ๆ

(๓) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่นายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจัดทำแผนงานและงบประมาณรายจ่ายด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศของส่วนราชการและหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้อง

(๔) บูรณาการและประสานการปฏิบัติตามนโยบายด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศตาม (๒) และ (๓)

(๕) เรียกให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลอื่นใดที่เกี่ยวข้องมาชี้แจง ให้ข้อมูลหรือแสดงความเห็นประกอบการพิจารณา

(๖) แต่งตั้งที่ปรึกษาด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศเพื่อปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย

(๗) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย
เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานผู้แทนการค้าไทยและผู้แทนการค้าไทยได้รับเกียรติ คำตอบแทนและประโยชน์ตอบแทนอื่นในฐานะที่ดัดเทียมกับรองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีแล้วแต่กรณี

^๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น